

СТЕНОГРАМА

слухань у Комітеті з питань економічного розвитку на тему: "Підсумки виконання Плану України для Ukraine Facility за 2024 рік та плани на 2025 рік"

27 лютого 2025 року

Веде слухання Голова Комітету НАТАЛУХА Д.А.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Доброго дня всім. Всіх вітаю на слуханнях у Комітеті економічного розвитку щодо питань підсумків виконання Плану України для Ukraine Facility за 24-й рік і про плани на 25-й рік. Дуже дякую всім, хто знайшов час і можливість бути присутнім.

Я, Дмитро Наталуха, голова відповідного комітету, надзвичайно радий бачити тут Олексія Соболева, першого заступника міністра економіки. Дякую, пане Олексію, за те, що ви тут з нами фізично, дуже це ціную. Радий бачити Штефана Шльойнінга, голову Програми співпраці делегації ЄС в Україні. Дякую так само, пане голову, теж надзвичайно приємно. І раді бачити всіх інших представників наших профільних міністерств, відомств і структур, як і, звісно, наших шановних народних депутатів, яких я бачу онлайн, і також представників експертного середовища.

Друзі, я не буду забирати надто багато часу, скажу лише що по Ukraine Facility, що є, в принципі, програми фінансової підтримки України від Європейського Союзу. Іде достатньо продуктивна і динамічна робота, при чому ця робота не зупиняється жодного дня. Знаю це не з чийось слів, а тому що сам був у кількох відрядженнях з Олексієм Дмитровичем і бачив його нестримну роботу, його енергію і динаміку в цьому Плані. Мені здається, що ця людина не спить, в принципі. У нас мова йде про 50 мільярдів євро від Європейського Союзу, які протягом 24-27 років мають бути спрямовані на

фінансування державного бюджету України, на стимулювання інвестицій і на технічну підтримку в реалізації, власне, цієї програми Ukraine Facility. Про це UF так звана і є.

Відповідно у цієї програми є три основні цілі. Перша – це посилити макроекономічну стабільність держави; друга – це закласти відповідний фундамент для подальшого економічного відновлення і економічного зростання; і третя – це наблизити, власне, Україну до членства в Європейському Союзі.

Я би перейшов до швиденької презентації, щоб у вас було перед очима те, про що ми говоримо. Якщо можна, поширити екран, тому що мені здається, візуально буде легше сприймати. Да, другий, власне. Дякую.

Тобто це те, про що ми щойно сказали, цілі цієї програми, як би їх передусім 3. Це, ще раз, макроекономічна стабільність, фундамент для подальшого економічного відновлення і зростання, і наближення нашого членства в ЄС. І, власне, як би сам План для Ukraine Facility він, звісно, охоплює певний перелік структурних реформ, які наша країна зобов'язується провести для того, щоб розблокувати і отримати згадані 50 мільярдів до 27-го року.

Наступний слайд, будь ласка. Значить, три категорії реформ. Перша – це базові. Друга – це економічні. І третя – це секторальний розвиток.

Ви бачите, що в базовому тут для швидкого відновлення і для того, щоб це зростання післявоєнне було довгостроковим, потрібні реформи державного управління, які створять основу для, власне, оперативного управління державою і зміцнять інституційну спроможність. І закладаючи ці реформи в План для Ukraine Facility, це, напевно, можна сказати, напевно, що називається прагнули забезпечити комплексний інтегрований підхід до розвитку на десятиліття вперед. Тут уряд проводить дуже-дуже правильну і класну роботу, високоякісну. Тому що насправді це не про тут і зараз, це ще і про потім і, скажемо так, і у майбутньому. Чотири основних напрямки: державне управління, управління державними фінансами, судова система,

боротьба з корупцією. По кожному з цих напрямків робота йде. Я думаю, що пан Олексій у своїй частині по кожному там зачепить основні віхи.

По економічним реформам, це те, що ближче нашому комітету, там теж зміни відбуватимуться за чотирма основними напрямками: це фінансові ринки, управління державними активами, приватизація, людський капітал і бізнес-середовище. Плюс ми бачимо, ще питання децентралізації регіональної політики, яка фактично теж додана до цього блоку економічних реформ. Роман Михайлович, там у вас щось вискочило посеред екрану.

Але всі ці кроки в комплексі, вони націлені на створення прозорості і справедливої ефективної системи для залучення інвестиції, зручної для підприємців, для держави. Тобто тут основна мета – це, звісно, транспарентність, це прозорість і єдині правила для всіх, що відповідає духу і нормі Європейського Союзу. Такий підхід забезпечує доступ бізнесу до капіталу, до активів і, найголовніше, призведе до збільшення кількості спеціалістів, на нашу думку, які завдяки покращеній освіті та поверненню наших людей забезпечать економічне зростання.

Нарешті секторальний розвиток, ви бачите третій блок справа, це стратегія, спрямована на концентрацію ресурсів і зусиль на ключових галузях. Ці галузі мають національне значення. І окрім цього, на нашу думку, на думку нашу, коли я кажу, я маю на увазі України, вони мають глобальний потенціал. Тобто це і енергетика, і транспорт, і агросектор, і критичні матеріали багатостраждальні, і промисловість, і цифрова трансформація, і, звісно, "зелена" економіка. На думку уряду України, їх зростання забезпечить комплексний розвиток економіки і, окрім цього, що немало важливо, забезпечить... простимулює суміжні галузі, тобто буде гарний мультиплікаційний ефект.

Наступний слайд. Тут ви бачите індикатори до виконання на 2024-2027 роки. Про що йде мова. У самому Плані реалізації Ukraine Facility там 69 реформ. Ці 69 реформ, вони відповідають понад 150 кварталним індикаторам. І окрім самих індикаторів виконання реформ, у Плані

передбачено 16 інвестиційних індикаторів (жовтеньким, там бачите, на 26-й рік – II квартал і на 27-й рік – IV квартал), для виконання яких необхідно продовжити і посилити програму щодо розвитку інфраструктури, розмінування, відновлення енергетики, підтримку малого і середнього підприємництва, і так далі, і тому подібне. В принципі, от права колонка, вона достатньо ілюстративно показує, в яких напрямках яка кількість реформ очікується від України.

Наступний слайд, будь ласка. Ukraine Facility стоїть на так званих трьох стовпах, які, в принципі, і є цими three pillars. Та перший стовп або перша ініціатива, 1 Pillar – це пряма підтримка державного бюджету. Ми говоримо про виділення 38,27 мільярда євро. Ця допомога надається уряду України у формі пільгових кредитів десь до 33 мільярдів євро і грантів розміром, точніше загальним обсягом, до 5,2 мільярда євро. Ця допомога надається щоквартально за виконання, власне, індикаторів Плану Ukraine Facility, який ми бачили щойно на попередньому слайді. Це фінансування не використовується для покриття військових витрат.

Pillar 2 або другий стовп, посередині, 6,97 мільярда євро. Це так званий інвестиційний фонд, є спеціальним інвестиційним інструментом, який має стимулювати залучення інвестицій в пріоритетних секторах України. Фінансування отримують інвестори через різні міжнародні фінансові інституції: Європейський банк реконструкцій і розвитку, Європейський інвестиційний банк, інші міжнародні як би фінансові інституції. Але якраз ця підтримка з другого стовпа, з 2 Pillar, вона доступна для українських приватних компаній і для державних компаній.

3 Pillar – 4,76 мільярда: це, власне, технічна адміністративна підтримка нашої держави і безпосередньо технічна допомога уряду. Мова йде про синхронізацію законодавства з Європейським Союзом, про структурні реформи, розбудову спроможності органів влади України як на національному, регіональному і на місцевому рівнях, тобто тут і

децентралізація закладена, і покриття відсотків за кредитами, включно з отриманими раніше.

Шостий слайд, будь ласка, далі. Тут мова йде вже більш детально по кожному з Pillar. Я думаю, що ми трошки зекономимо час, я скажу тільки найбільш критичні позиції з 1 Pillar. Це те, що фінансування по ньому залежить, ще раз, від виконання Україною комплексного плану. Цей План деталізує, власне, стратегію відновлення і реконструкцію, да, і модернізацію наших реформ, які ми узгоджуємо з вимогами вступу в ЄС. Виплати плануються здійснювати щоквартально і залежно від виконання цих умов, викладених у плані.

Наступний слайд. Да, дякую. 2 Pillar, якщо більш детально розкрити, то там є наступні компоненти. Це механізм знищення ризиків, доступний для інвесторів, залучення інвестицій у пріоритетні сектори і, як я вже сказав, роль Європейського банку реконструкції, Європейського інвестиційного банку, інших міжнародних фінансових інституцій у розподілі цих грошей між українськими реципієнтами. Ще раз повторююся, 2 Pillar конкретно заточений під приватні та державні компанії українські.

Наступний слайд. Це окремий інструмент, він називається Ukraine Investment Framework, значить, який був створений в рамках Ukraine Facility для залучення і агрегування додаткової фінансової допомоги Україні в процесі відновлення і реконструкції. Значить, там мова йде як про кредитні гарантії, так і гранти змішаного фінансування, так звані блендінги, і, звісно, що безпосередньо українські гарантії, в тому числі і технічна допомога.

Значить, ця структура вона головну мету має знижувати ризики насправді. І мета – стимулювання до 40 мільярдів євро кінцевих інвестицій протягом наступних років. Тобто за рахунок ось цих гарантій планується пом'якшення, мітігація певних ризиків, яка дозволить іншим фінансовим інституціям, таким як банк реконструкції Польщі і банк реконструкції Чехії там і так далі, і тому подібне, залучати додаткові фінансові потоки в загальний об'єм яких сягає, в принципі, 40 мільярдів євро. Це станом на

кінець минулого року з того, що ми, в принципі, розуміємо і чуємо. Знову-таки, я думаю, що пан Олексій більше про це розкаже.

Значить, ця система, вона підтримує різні фінансові інструменти, включаючи кредити, інструменти ринку капіталу, а також участь в акціонерному капіталі українських компаній. І ці інструменти якраз і призначені для покриття ризиків за операціями на підтримку як приватного сектора, так і, власне, там державного... суверенних, субсуверенних так званих і некомерційних організацій.

Наступний слайд. Значить, що вже відбулося в рамках Ukraine Investment Framework, це те, що в жовтні 2024 Європейська комісія оголосила перший конкурс пропозицій в межах, власне, саме цього інструменту. Там зосередилися на трьох ключових сферах. Перше – проекти державного сектора, які відповідають інвестиційній політиці України, так звані державні інвестиції; друге – це проекти приватного сектора, які партнери укладають шляхом приватних угод з приватними і комерційними об'єктами; і третє – це інвестиції в приватний капітал, тобто це вкладення в акціонерний і квазіакціонерний капітал через інвестиційні фонди.

Далі, будь ласка. Да, це уже ми сказали, далі. І, нарешті, значить, Pillar 3, третій стовп так званий – це, як уже було зазначено, допомога технічна уряду України. Взагалі 3 Pillar, він більше фокусується на допомозі нам комплексній у вступі до Європейського Союзу з усіма заходами, на всіх заходах, які з цим пов'язані. Тобто він виділяє 4,7 мільярда євро саме на допомогу Україні у приведенні у відповідність і законодавства, і відповідних регуляцій у відповідності до правил і вимог Європейського Союзу. Тобто він охоплює і технічну допомогу, цей компонент, і ініціативи з розбудови потенціалу, так званий Capacity Building, і ініціативи, спрямовані на сприяння реформам, які необхідні для вступу до ЄС. Тобто це така технічна підтримка діяльності нашого уряду передусім щодо наших євроінтеграційних зобов'язань. Але там передбачена також і підтримка місцевих регіональних органів влади, що буде цікаво якраз нашим депутатам з місць, і організації

громадянського суспільства і соціальних партнерів з метою посилення їхньої ролі в процесі інтеграції.

Наостанок, 3-й саме цей Pillar передбачає ще субсидування відсоткових ставок за кредитами, які надаються в рамках цієї програми Ukraine Facility, і в принципі, за задумом, це має полегшити фінансовий тягар для України під час її зусиль з відновлення і модернізації.

Наступний слайд. Тепер що зроблено, що лишилось зробити. Це в буквальному сенсі останній слайд. І буквально вчора нас ошчасливили новиною про підписання Президентом України проекту Закону 6013 "Про особливості регулювання підприємницької діяльності окремих видів юридичних осіб та їх об'єднань у перехідний період". Фактично, простими словами, це законопроект про скасування Господарського кодексу. Плюс він приводить у відповідність з вимогами законодавства Європейського Союзу правила корпоративного управління в Україні. Він має дуже позитивні впливи на процеси приватизації в Україні, на регулювання цих процесів. Це дуже комплексний величезний законопроект, який, в принципі, вчора був підписаний, тому тут ми ставимо галочку і радіємо разом.

Що у нас попереду, це два проекти законів, які переважно стосуються скорочення перевірок бізнесу. Да, тобто перший – це якраз 5837. У нас він прийнятий за основу в першому читанні в жовтні минулого року, готується до другого читання і, думаю, що об'єктивно, там до кінця I кварталу цього року ми можемо розраховувати на його прийняття, якщо все буде в порядку в Раді, ніхто нічого не заблокує, або в нас буде достатня кількість голосів, на що ми теж сподіваємось, звісно. І проект Закону 5838, це про внесення змін до Кодексу про адміністративні правопорушення щодо підвищення відповідальності посадових осіб органів державного нагляду. Це супровідний законопроект до попереднього, до 5837. Він якраз підвищує відповідальність саме державних органів і їх керівників за неадекватні або такі, які відбуваються в порушення законодавства, перевірки, обшуки там і так далі, і тому подібне.

Тобто ось такі... Цей третій (останній) 5838, це не наш комітет, це комітет наших колег, з комітету, якщо не помиляюся, Сергія Іонушаса. Але так само я знаю, що вони намагаються синхронізуватися, і ми будемо пробувати іти в парі по прийняттю цих двох законопроектів. В цілому адаптація до європейських стандартів і створення умов для економічного зростання, це основна задача на 2025 рік. У нас, в принципі, цей План є складовою. І на сьогоднішній день, я думаю, що до об'єктивно III кварталу 2025 року ці два законопроекти будуть прийняті. Ну, я не бачу причин, вони не такі прямо важкі і комплексні.

У мене все. Я дуже дякую за вашу увагу. Звісно, що ми так галопом пробіглися по основних тезах, це для того щоб далі було легше вести дискусію, зробили такий невеличкий рефреш. Але перед тим, як перейти до дискусії і дати слово нашому шановному представнику Міністерства економіки, я хотів би все-таки дати слово, пане Олексію, сподіваюсь, ви не образитесь, пану Штефану Шльойнінгу, голові програми співпраці делегації ЄС, для того щоб він також представив свої opening remarks, які ми залюбки вислухаємо.

Будь ласка, пане Штефане.

ШТЕФАН ШЛЬОЙНІНГ. (Виступ іноземною мовою)

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пан голово. По-перше, за всю ту структурну, системну і постійну підтримку Європейського Союзу, яку ми відчуваємо і отримуємо регулярно. Це надзвичайно цінується, і ми щиро за це вдячні. По-друге, за так само ваше сприяння і за те, що ви дуже відкриті і дуже гнучкі, будемо казати відверто, у забезпеченні реалізації цих інструментів. Це не завжди легко, але станом на сьогодні нам завжди вдавалося знаходити спільну мову. Це дуже багато чого вартує.

Шановні колеги, я хотів би передати слово Олексію Дмитровичу Соболеву. Це людина, яка, ну, в буквальному сенсі веде повністю реалізацію цієї програми в уряді. І це дуже важка, відповідальна, але дуже шляхетна місія. Я абсолютно серйозно, без жартів.

Тому, Олексій Дмитрович, вам слово, будь ласка.

СОБОЛЕВ О.Д. Дякую дуже. Дякую комітету, що зібрали ці слухання сьогодні. Це частина наших зобов'язань за Планом України, щорічні слухання відносно того, як він виконується, в якому стані все, разом з парламентом. І дуже ми вдячні за цю роботу. Також дуже вдячні ЄС і представництву ЄС за допомогу і присутність сьогодні.

По презентації (зараз запусять) я проведу короткий огляд того, де знаходиться програма, і як воно пройшло минулого року, і що очікуємо цього, по всіх головних її компонентах.

Наступний слайд, будь ласка. Як вже Штефан зазначав, що минулого року програма залучила 16 мільярдів євро до державного бюджету. Це найбільший обсяг західної підтримки, це 40 відсотків зовнішнього фінансування країни. Тобто дійсно це ключова програма для уряду і ми намагаємося її виконати на 100 відсотків.

І наступний слайд. Це те, скільки індикаторів ми виконали в кожному кварталі. І що хочеться ще сказати, що ми вже знаємо, коли був тут візит Єврокомісії, що вони звітом своїм оцінили виконання повне індикаторів IV кварталу і вже 3,5 мільярда євро очікуємо в березні у нас. Це, хочу всім нагадати, що це вперше, мабуть, в історії України, де ми за рік зробили рівно те, що підписали. Через те, що умови програми Плану України не дозволяють змінювати індикатори, ніяк їх переглядати, – це і добре, і погано, але рівно те, що ми пообіцяли рік тому, ми за весь рік виконали слово в слово. Мені здається, нам усім є чим пишатися.

Слайд номер 3, наступний, будь ласка. Це основні індикатори, які ми виконували минулого року. В таких реформах законів України було

прийнято 25 на виконання індикаторів Плану України, за що ми супервдячні парламенту. Так само були, наприклад, там впроваджені і 3 IT-рішення і різноманітні стратегічні документи уряду. Там деякі з них, наприклад, як демографічна стратегія, да, викликали дуже багато спільних обговорень, які, мені здається, дуже на користь країні, тому що нам потрібно самим визначатися з нашим шляхом. І тому План України, він дуже гарно рухає країну вперед, на нашу думку.

Наступний слайд. Це, якщо подивитися... ой, можна назад слайд? Да, що ще? На 25-й рік припадає найбільше індикаторів і кроків, які має виконати Україна – 56. Як вже Штефан зазначав, ми отримаємо 12,5 мільярда євро, але питання цього року українського плану, воно не... Тобто, звісно, нам потрібні дуже ці гроші, але так само це шлях європейської інтеграції. Тобто цього року ми маємо сильно просунутися і відкрити 6 переговорних розділів, і для цього нам потрібно, власне, виконувати ці індикатори і показувати, що Україна може явно виконати те, що забезпечує, і не підводить своїх партнерів. Мені здається, це особливо зараз в такій невизначеності дуже важливо.

На I квартал 25-го року припадає 16 індикаторів і це те, що цього року потрібно виконати, і стосується і реформи державного управління, і посилення антикорупційних механізмів, наприклад, розширення складу суддів ВАКС, і підвищення ефективності діяльності АРМА через новий спеціальний закон, і реформа державної власності і корпоративного управління, де потрібно розробити стратегію розвитку держкомпаній і, наприклад, підвищити ефективність приватизаційних процесів і розмежувати комерційну та державну діяльність підприємств. Так само залучати інвестиції, цифровізувати ці процеси. Дуже багато стосується енергетики, екологічної реформи, так само є розділ про критичні матеріали, що потрібно провести конкурси, відновити конкурси на різноманітні ліцензії, прискорення цифровізації, цифрових послуг, і інфраструктура, і стосовно місцевих адміністрацій, і регіональної політики потрібно прийняти закони.

І я також хотів би звернути увагу, що в I кварталі 25-го року є зараз у нас 4 закони, які нам необхідно прийняти, власне, буквально на наступній сесії для того, щоб встигнути їх там і підписати, і опрацювати, і десь необхідно буде навіть нормативну базу Кабміну прийняти для того, щоб зарахували виконання результатів I кварталу. Це Закон 8222 – оплата праці держслужбовців, Закон "Про місцеві державні адміністрації" – 4298, Закон про реформу АРМА – 12374-д і Закон про кібербезпеку – 11290. І закони, які було б гарно прийняти в цьому кварталі, які мають уже вступити в силу і запрацювати наступного, це 5837 і 5838, і 9363, про них, Дмитро, ви уже згадували.

Наступний слайд. Міністерство економіки виконує офіційну роль національного координатора по українському плану, тобто ми єдиний контактний пункт між органами влади України та Європейською комісією. Ми координуємо цю діяльність серед усіх ЦОВВ і так само відповідальні за забезпечення якісної і дуже ефективної роботи з Європейською комісією, яка здійснює оцінку виконання зобов'язань з Верховною Радою стосовно законів і не лише тих законів, які стосуються економіки, а і всіх законів. Тобто нам потрібно... ми забезпечуємо фасилітацію і прощтовхування, і іноді поєднання якихось... зближення позицій для того, щоб Європейська комісія могла оцінити успішно план, що, дійсно, цей індикатор виконаний. І так само окремо це урядові та громадські організації, які забезпечують виконання заходів або здійснюють моніторинг.

Ключовим нашим завданням є моніторинг і звітування про реалізацію заходів. Ми за результатами I, II, III і IV кварталів 24-го року підготували ці всі звіти, і як ми бачимо, що оцінили всі добре, будемо готувати це все далі. І Європейська комісія оцінила відповідність результатів реалізації реформ тому, що записано в планах, і перевіряє вона також відсутність змін уже в проведених реформах. Тому наша, наприклад, діяльність і взаємодія з Верховною Радою дуже важлива, тому що нам потрібно розуміти, що нові закони не змінюють вже взятих на себе зобов'язань, які були в плані, і тому

ми моніторимо не лише ті закони, які потрібно прийняти, а і ті ініціативи від депутатів, які вносяться, для того, щоб всі все знали і скоординовано максимально йшли.

Наступний слайд описує систему управління моніторингу та контролю виконання плану. Ми налаштували якраз за 2024 рік, на рівні національного координатора здійснюється стратегічне управління, аналіз загального процесу виконання плану. На операційному рівні постійно взаємодіємо з підрозділами відповідальних органів. Ми налаштували цю взаємодію по всіх ЦОВВах і деяких комітетах навіть парламенту, і так само там з вашим Головним науковим управлінням у нас дуже гарна взаємодія. Таким чином ми на робочому рівні моніторимо проходження законів. І на рівні відповідальних органів організуються безпосередньо виконання плану.

Так, далі, наступний слайд описує, який зараз є розподіл обов'язків між органами влади для того, щоб зрозуміти, хто за що відповідає. Як національний координатор про Міністерство економіки я вже розповідав. Ми подаємо, готуємо і подаємо квартальну звітність до Єврокомісії і координуємо процес впровадження реформ і моніторингу, і контролю. І ескалація на всіх рівнях політичної влади по всіх тих питаннях проблемних, які ми відчуваємо, що можуть стати критичними для виконання кварталу.

Міністерство фінансів відповідає за фінансовий контроль аудит видатків і моніторить ефективність використання міжнародної допомоги. І окремо Державна аудиторська служба відіграє велику роль, вона виконує аудит публічних закупівель та державних видатків. Є і в Плані України інвестиційні індикатори, тобто які ми маємо впровадити за 4 роки. Побудувати на таку-то суму шкіл, наприклад, чи закупити автобусів. І от це контролює Державна аудиторська служба, конкретні там закупівлі і виконання інвестиційних індикаторів.

У нас, в Мінекономіки, створено окреме управління з координації впровадження Плану України. Я гадаю, всі, хто з Планом України стикався,

знають і Валерія, його команду, і Юлію Шапову з RST, які нам допомагають це робити.

Наступний крок, слайд. Моніторинг виконання Плану. Ми запустили автоматичну систему моніторингу. Ми визначили користувачів. Вони заповнюють регулярно по своїх індикаторах звітність. Вона збирається. Є система дашбордів автоматична на Ukraine Facility – dot.me, dot.gov, dot.ua. Там є чіткі підкроки, тобто ми аналізуємо не лише, там виконаний індикатор чи не виконаний, а якщо потрібно закон прийняти – в якому він статусі, якщо потрібно прийняти постанову – чи вона вже вийшла з міністерства, яке її ініціює, чи дійшла до Кабміну і так далі. Ми таким чином можемо оцінити, наскільки є ризики для того чи іншого індикатора.

І так само ми запровадили єдину уніфіковану систему звітності, наприклад, для інвестиційних індикаторів. Там потрібно нам трекати перелік реципієнтів, які отримали фінансування, тому що План встановлює, що всі реципієнти, які отримали більше 100 тисяч, по всіх програмах плану фінансування мають бути публічними. І, власне, таку систему потрібно було побудувати за минулий рік. І так само ми робимо централізовану комунікацію про те, на якому етапі зараз План знаходиться.

Наступний слайд. Про фінансування і фінансовий контроль. Для того, щоб відпрацювати і не було подвійного фінансування, наприклад, за одні і ті заходи плану від Європейського Союзу, інших наших партнерів, то потрібно було налаштувати всю цю систему. Так само потрібно уніфікувати збір інформації про реципієнтів. І запровадили обов'язкову перевірку реципієнтів під укладанням угод або платежами. Тому що, наприклад, якщо є обмеження в плані про те, що платежі не можуть йти людям, які є в санкційних списках ЄС, які не повністю синхронізовані з нашими санкційними списками, тому потрібно було налаштувати і це.

І третє. Узгоджено з Європейською Комісією єдину форму подачі інформації, щоб була повна прозорість процесу і збільшення довіри. Так само здійснюється державний фінансовий контроль. Вони проводять аудит і

перевірку видатків, аудит інвестицій, результативність виконання плану і оцінку виконання ключових реформ та їхнього впливу на макрофінансову стабільність.

І наступний слайд. План заходів на 2025 рік. Потрібно забезпечити ефективний моніторинг і контроль. Комплекс заходів ми запланували – удосконалення нормативно-правової бази, щоб узгодити українське законодавство з вимогами рамкової угоди, тобто окрім реформ, які ми маємо впроваджувати, нам також потрібно оновити законодавство. Наприклад, потрібно змінити дві постанови Кабінету Міністрів, які регулюють державні закупівлі та використання міжнародної фінансової допомоги, щоб вони відповідали, наші процедури відповідали вимогам плану; і Закон України "Про публічні закупівлі", що дозволить підвищити прозорість процедур і також відповідати нашій рамковій угоді. І ми впроваджуємо нові механізми контролю, які включають виконання вимог щодо закупівель відповідно до найкращих європейських практик, щорічний аудит Аудиторської ради. Європейська комісія от нещодавно, кілька тижнів тому, оголосила про створення Аудиторської ради, завершення її формування, і вони вже почали працювати. Був проведений аудит процесів, які існують у нас в Україні по всій державній системі щодо того, як управляються і моніторяться кошти від Ukraine Facility.

Так само потрібно зміцнення координації зі стейкхолдерами, щоб ефективно управляти фінансовими потоками.

І під кінець кілька слайдів про інвестиційний інструмент українського Плану, де все знаходиться зараз. Тобто це називається Pillar 2, або українська інвестиційна рамка. Вона загалом не більше ніж 9 мільярдів євро, з яких 1,4 мільярда вже працює в Україні, 12 програм по наданню цих коштів було затверджено в червні 2024 року під час української конференції з відновлення в Берліні. Фінансування здійснюється через 5 міжнародних фінансових організацій і через 15 українських банків. Це і гарантії додаткові, і блендінг, і гранти, тобто для здешевлення кредитів або надання якихось

грантів, це і технічна допомога на 55 мільйонів. І вже ми бачимо ці гроші, які працюють, ми бачимо мільйонні масштабні проєкти МФО, які ці гроші профінансувала, і непряме фінансування через українські банки для наших проєктів МСБ, і змішане фінансування для деяких державних і деяких приватних проєктів.

Наступний крок, слайд. Це слайд, який показує детально, на які програми, в яких міжнародних фінансових організаціях пішли ці 1,4 мільярда євро. Наприклад, в жовтні 2024 року ЄБРР, ІФС спільно з Єврокомісією і урядом Франції спрямували 435 мільйонів під гарантії цієї української інвестиційної рамки в розвиток телекомунікаційного сектору України для того, щоб забезпечити частину фінансування для однієї з найбільш угод входу стратегічного інвестора з Франції на наш телекомринок. Також, наприклад, ЄБРР надав кредит 70 мільйонів для Нової пошти, щоб вона будувала нові логістичні центри в Україні, і це так само забезпечено цими грошима. Або KfW німецький уклав гарантову угоду на 100 мільйонів з НЕК "Укренерго" для реконструкції, відновлення інфраструктури. Ці 100 мільйонів так само йшли з цієї інвестиційної рамки.

Тому програм дуже багато і наша задача як національного координатора зробити так, щоб ці гроші якомога швидше потрапили в економіку України і на них ми будували щось нове.

Наступний слайд. Ми показуємо яке майбутнє цієї інвестиційної рамки. Зараз у нас Європейська комісія оголосила перший конкурс пропозиції у вересні 2024 року на суму 2,75 мільярда євро – це 2,2 мільярда кредитних гарантій і 550 мільйонів грантів. І ми очікуємо, що 7 березня буде здійснюватися розгляд результатів цього конкурсу і затвердять десь під мільярд кредитних гарантій і грантів для розподілу в Україні. І так само має оголосити другий конкурс пропозицій ще на 1,4 мільярда євро буде сфокусований цей конкурс на програмах підтримки МСП, ветеранів, внутрішньо переміщених осіб і підприємств прифронтових зон. І фінансування буде здійснюватися через українські банки-партнери. Ми

бачимо оце, розподіл через українські банки, він пришвидшує надходження грошей в Україні, і так малий і середній бізнес український можуть швидше до цих грошей дістатися. Сподіваємось, що контракти по цьому конкурсу, другому, будуть підписані під час URC в Римі. Ну, і по першому так само.

Наступний слайд. І що ще у нас буде цього року? В квітні планується перша дата закриття прийому заявок в межах другого конкурсу. І так само триває конкурс на загальне фінансування від міжнародних фінансових компаній. В червні 25-го року планується четверте засідання Керівної ради Української інвестиційної рамки, де будуть схвалювати результати конкурсу і загального, і по тих проектах, які розподіляються через банки-партнери.

Так само ми сподіваємось, що цього року запусимо ще кілька інвестиційних інструментів, які забезпечені цими грошима. І так само мають з'явитися нові фонди прямих інвестицій, які так само використовують кошти Ukraine Facility.

І останній слайд. Ми для українських компаній зробили спеціальний інвестиційний портал і там же є спеціальний Handbook для залучення фінансування, який пояснює, як ці гроші опиняються в Україні, як на них можна податися, через які банки. Тобто методів і шляхів дуже-дуже багато, тому посібник з залучення фінансування великий, але ним користуються, ми знаємо, і українські компанії і залучають фінансування.

Власне все. Це короткий огляд того, як виконується зараз програма Ukraine Facility. Готові до запитань. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Дякую дуже, пане Олексію, за таку глибоку фахову доповідь.

Перед тим, як відкрити обговорення, давайте, напевно, відкриємо спочатку проговоримо, а потім пану Валентину надамо слово, чи яким чином? Є взагалі у присутніх запитання, уточнення, коментарі, зауваження, у нашої шановної аудиторії, яка з нами на онлайн-зв'язку? Можемо рухатися далі тоді.

МЕЗЕНЦЕВА-ФЕДОРЕНКО М.С. Пане голово, можна уточнення?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, да, да.

МЕЗЕНЦЕВА-ФЕДОРЕНКО М.С. Бажаю здоров'я всім. Марія Мезенцева-Федоренко, Єврокомітет. Можете підказати, будь ласка, скільки індикаторів у нас виконано по Ukraine Facility, якщо є такий доступ до інформації?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, звісно.

СОБОЛЕВ О.Д. Да, минулого року нам потрібно було виконати 36 індикаторів, і ми їх всі виконали. За цей квартал нам потрібно виконати 16, і ми виконали 3, і 13 нам потрібно виконати, власне, за березень, щоб виконати повний перелік. З таких проблемних ми в цьому році не... окрім цих чотирьох законів, які я оголосив, таких проблемних особливо не бачимо, і все потрібно виконати, і, гадаємо, і закони приймемо. Так що 36 плюс 3 – 39 індикаторів всього. Дякую.

МЕЗЕНЦЕВА-ФЕДОРЕНКО М.С. Дякую щиро.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пані Маріє.

Колеги, чи є ще у когось запитання, уточнення, коментарі, зауваження?
Дякую.

Тоді рухаємося далі. Хочу передати слово Валентину Наливайченку, це наш колега народний депутат України, секретар Комітету Верховної Ради України з питань інтеграції України до Європейського Союзу. У пана Валентина виступ на тему: "План України як фундамент євроінтеграції: можливості та виклики реалізації в рамках Ukraine Facility".

Пане Валентине, вам тоді слово. Будь ласка.

НАЛИВАЙЧЕНКО В.О. Доброго дня. Дякую.

Я, як і пані Марія, працюємо і представляємо зараз на вашому засіданні Комітет з питань інтеграції до Європейського Союзу Верховної Ради України. Ми підтверджуємо все, що ви сказали, і вітаємо з класною презентацією. Якщо зможете, поділіться, в тому числі з нашими дипломатами, МЗС України. Я думаю, більш ніж корисна вона.

Друге. Ми підтверджуємо і те, що цей План для Ukraine Facility об'єднує як ключові реформи, так і інвестиції, і нам всім треба розуміти, ви то розумієте, мається на увазі в Верховній Раді, що це і реформа, і гроші, інвестиції, і теж в Україні, і про Україну. І ми всі також підтверджуємо в нашому комітеті, що загалом План для Ukraine Facility – це 150 і 1 крок. 150 і 1 індикатор, як ви називаєте на вашому засіданні. І все це об'єднано на 69 напрямках. По суті, це стратегічний документ для цілої України. І напрямки всі ви згадуєте у вашій презентації, підтверджуємо, закликаємо всі комітети Верховної Ради так само серйозно ставитись і працювати кожен за своїм напрямком, але разом на виконання Плану для Ukraine Facility. Що, на наш погляд, важливо також розуміти, що до 2027 року цей 151 крок нам треба виконати в Україні на всіх рівнях і в кожному органі влади.

А тепер, якщо дозволите, до конкретики перейду, тому що в презентації всі цифри, гроші, я підтверджую, суми, все, так, як і ми розуміємо з європейськими партнерами в роботі з Єврокомісією і Європарламентом. Конкретніше, два блоки від нашого комітету, на наш погляд, важливі. Перше – координація, друге – співпраця.

Про координацію. Ми ухвалили рішення в нашому комітеті, і щиро запрошуємо і ваш комітет, і всі інші комітети Верховної Ради до участі в щоквартальному моніторингу виконання Плану для Ukraine Facility. Мається на увазі і законодавство, і інші сфери, де є і уряд, і роботодавці, і профспілки, і неурядові організації.

Про координацію далі. Запрошуємо в тому числі на цей щоквартальний моніторинг, який уже є рішенням нашого комітету запроваджений, голів усіх комітетів Верховної Ради. Взагалі це могла б бути хай і неформальна, а така євроінтеграційна рада на базі щоквартального моніторингу цього Плану.

Друге, про координацію. Ми запрошуємо і національного координатора або вашого представника для частішої, а краще регулярної участі в засіданні нашого комітету. Можна онлайн, у нас так само зручно працює wi-fi. Чому? Тому що ми в координації постійній з Урядовим офісом, і це дуже добре, тобто з урядом. Ми постійно на кожному засіданні при розгляді кожного законопроекту і висновку запрошуємо неурядові організації, профспілкові організації, міжнародні організації і так само будемо раді, і вважаємо вашу участь дуже важливою і корисною в роботі і нашого комітету, а, по суті, в координації всіх наших зусиль.

Про співпрацю. Співпрацю вважаємо важливою і закликаємо інших підтримати насамперед з міжнародними партнерами – Єврокомісія, Європарламент, представництва Європейської місії тут у Києві та наші дипломатичні представництва як в Брюсселі, так і в інших країнах-членах Європейського Союзу і МЗС в цілому. Співпраця, мається на увазі обмін інформацією, обмін висновками, зауваженнями, позитивом/негативом якраз що стосується виконання Плану для Ukraine Facility. Співпрацю також вважаємо важливою і пропонуємо всім комітетам ширше залучати неурядові організації. В Україні фантастично грамотні є і дуже активні такі неурядові організації мають знання мови, європейські контакти не гірші, ніж у нас, їх участь є корисною і, я думаю, для всіх.

Плюс так само співпрацю самі підтримуємо і рекомендували б іншим, окрім уряду, з роботодавцями та з профспілками в усіх питаннях, які стосуються не тільки економіки, а взагалі ринку праці і навіть ширше.

Дякую. Це від нашого комітету головні думки, якими хотіли поділитись.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, дякую, пане Валентине.

Надзвичайна важлива, звісно, участь і громадських організацій, і експертних середовищ в цьому процесі, я підтверджую. Так само, як і ми вдячні і делегації ЄС, і уряду України за залученість парламенту в цей процес, і ми підтверджуємо цю залученість. Так само, звісно, дуже-дуже важливо забезпечити участь експертних середовищ і відповідних громадських організацій.

Я згідно з цим хотів би передати слово Олександрі Бетлій, це Інститут економічних досліджень і політичних консультацій, з презентацією моніторингової роботи проєкту ІЕД і ЦЕС. Будь ласка.

БЕТЛІЙ О. Я всіх вітаю. Зразу скажу на старті, трошки там помилка в назві. В нас насправді проєкт, моніторинг виконання програми МВФ та допомоги ЄС робить консорціум організації (можна одразу другий слайд). Це консорціум чотирьох організацій – це Інститут економічних досліджень та політичних консультацій, який я представляю; це Центр економічної стратегії; DiXi Group і також Інститут аналітики адвокатури.

Фактично ідею цього моніторингу ми придумали ще восени 2023 року, коли Ukraine Facility тільки обговорювалося, тому що ми зрозуміли, що це дуже потрібно, тому що на старті ідея була тільки моніторити, що нам МВФ в принципі зобов'язується робити.

І другий слайд, будь ласка. І тому моніторити ми почали ще до того, як з'явився План України, тому що ми моніторили це в дискусії, і я дуже вдячна Олексію і його команді, що на етапі обговорення саме Плану України громадськість залучали, і ми брали участь у цих дискусіях.

Наступний слайд, будь ласка. Чому ми вирішили взагалі, що моніторинг важливий? По-перше, виконання Плану України і МВФ в принципі також, це важливо саме для вчасного отримання фінансової підтримки з боку наших партнерів. Допомога Україні найчастіше надається за формулою "гроші – за реформою".

І друге, чому ми дуже хотіли зробити цей моніторинг, це не тільки для контролю влади, для того щоб розуміти, що відбувається, а ми ставили перед собою мету пояснити широким групам населення і різним заінтересованим групам. Чому моніторинг є важливим, чому треба реформи важливі, чому треба реформи важливі? Тому що дуже часто у нас звучить як – МВФ з нас вимагає це, ЄС вимагає це, а ми говоримо про те, що ці всі реформи, які прописані, вони важливі для того, щоб економіка України була стійка зараз і мала потенціал для економічного зростання в майбутньому.

Саме тому реформи потрібні нам, нам ще за це платять гроші, і це така, тобто це реально для нас дуже переможна така ситуація.

І незалежний моніторинг дуже потрібен ЄС, це те, що ми чули від Європейської комісії, від європейської делегації, для того щоб в принципі зробити такий чекап інформації, які отримують від уряду, від парламенту для того, щоб позначити ризики, про які от сьогодні Олексій говорив, щоб ще ми зі свого боку це наголосили.

Джерела інформації у нас різні, тобто це матриця реформ, але там повільно оновлюється інформація по виконанню. Ми дивимося на всі сайти. Дуже багато рятує, це персональні контакти з людьми в міністерствах і відповідних органах там, де ми бачимо виконання маяків. Тобто можна подзвонити і написати, спитати, що з маяком, завтра дедлайн, особливо коли є отакі випадки, коли завтра дедлайн. Зустрічі з представниками європейської делегації, Європейської комісії.

З приводу роботи національного координатора мені хочеться сказати, що треба більше нас залучати. Тобто ми от на етапі підготовки Плану України частіше зустрічалися ніж зараз. Питання в тому, що громадське суспільство в Україні, воно теж різноманітне, так само як, в принципі, і політики, і депутати. Тобто досі багато хто не знає, яка працює План України, досі багато хто не розуміє інвестиційну складову, і тому ми всі дуже активні. В принципі, президентка ЄС Урсула фон дер Ляєн говорила про те, що якраз в Україні є оце життєздатне й активне громадянське суспільство і є

важливою компонентою нашої взагалі тривалості і стійкості в Україні. Хоча з нами іноді буває складно, я можу погодитися, але ми би хотіли, щоб нас більше залучали і чули.

Наступний слайд, будь ласка. Наші всі матеріали є доступними на нашому сайті. Далі, будь ласка. Оскільки ми моніторимо. Наступний, будь ласочка. Ми моніторимо, як я вже говорила, МВФ і ЄС, зараз я покажу слайди, які ми презентували в січні. Чому не хочу поточні показувати, у нас завтра буде захід і можна на нього зареєструватися, це буде онлайн, і ми завтра будемо говорити якраз досить багато про ризики невиконання, які ми зараз бачимо. Але, наприклад, різниця між МВФ (отой слайд, що був, так), між програмою МВФ і ЄС, те, що ми зараз бачимо. Просто чому це я зараз залишила МВФ, МВФ зараз став досить гнучким. Тобто те, що ми бачимо по Міжнародному валютному фонду, вони можуть відтермінувати окремі індикатори, структурні маяки, якщо ми не встигаємо виконувати. Це трошки псує дисципліну, в принципі, уряду і парламенту виконувати певні структурні маяки. Ну, це точка зору громадськості. Тому що я просто пам'ятаю 19-й, 18-й, раніші роки, ніколи не було відтермінувань структурних маяків. Не виконав – не отримав гроші. Чому ми раніше взагалі до третього перегляду доходили, ми більше не проходили далі, тому що треба було виконати. Зараз нам прощають, ми трошки відтермінуємо, знову не виконуємо. І зараз, от наприклад, станом на січень ми не виконали тоді правки Лозового і створення Вищого адміністративного суду, зараз нам додаються додаткові невиконані індикатори, про що ми завтра будемо говорити. Наступний слайд, будь ласка. І те, що ми виконали, не виконали, тобто бачимо, що багато структурних маяків в процесі, щось ми виконуємо невчасно, що є погано, теж відмінність від програми МВФ і Плану України. МВФ при кожному перегляді програми додає нові маяки. Тобто це те, що треба пам'ятати.

Якщо ми говоримо про План України, як сказав вже Олексій, це фіксований перелік. Ми маємо виконати все, відтермінування немає, і тому

якщо ми не виконали, (наступний, будь ласка, слайд) якщо ми щось не виконали – ми гроші не отримали.

В цілому минулого року ми отримали 16,1 мільярд євро від Європейського Союзу по Ukraine Facility 1 Pillar, цього року ми очікуємо 12,5 мільярда.

Станом, знову ж таки, це станом на січень, зараз трошки інші цифри, як Олексій вже зазначив. Ми минулого року виконали все, але одна була велика проблема, в III кварталі індикатор з приводу набрання чинності змінами до Кримінального кодексу та Кримінального процесуального кодексу, те, що ми в народі називали, процедури про угоди зі слідством, ми не змогли вчасно його ухвалити. Ми, я маю на увазі, взагалі парламент, але просто дуже часто це стосується всіх нас, тому ми говоримо так.

Індикатор був виконаний тільки в останній день жовтня. І фактично що це означало? Це означало, що гроші від Європейського Союзу, які ми дуже сподівались отримати в листопаді, 4 мільярди, ми отримали тільки в грудні, і розрив оцей 4 мільярди євро, це ж не в гривнях, тобто для Мінфіну це було досить складно для того, щоб його перекрити. Вони придумали, як це перекрити ще щось, але фактично невиконання одного індикатора затримує весь транш.

По процедурах, має бути ухвалена процедура Європейською комісією з приводу часткових траншів. Цієї методології, її ще немає. І є таке побоювання, що якщо ухвалювати методологію, ми складні індикатори просто перестанемо виконувати вчасно. Тому я не думаю, що дуже хтось буде поспішати нам ухвалювати цю методологію. Тому нам треба розуміти, що якщо ми щось не ухвалили, і от Олексій назвав чотири ризикових, в принципі, індикатори, як ми називаємо, ризикові індикатори, якщо ми вчасно їх не виконаємо в I кварталі, ми вчасно не отримаємо гроші в II кварталі, і це будуть проблеми для України з точки зору того, що ми цього року, у нас зі Штатами зараз складні стосунки, тобто нам ці гроші все одно потрібні, навіть якщо враховувати, що у нас є гроші по ... *(нерозбірливо)*

Зокрема, з того, що озвучувалося, це були законопроекти. Ми точно вважаємо індикатор складним 8222, це по оплаті праці. Складність ще в тому, що, наприклад, по цьому індикатору, по АРМА, яке було озвучене, індикатором є набуття чинності законом. Тобто не просто парламент ухвалив, а Президенту треба ще встигнути підписати. І це, до речі, досить велика така відмінність, з якою, по-моєму, одразу теж не розібралися. Тому що окремі індикатори звучать: просто ухвалити щось, а окремі індикатори звучать: набуття чинності. І, наприклад, по Закону "Про дошкільну освіту" минулого року, якраз в кінці року вносили зміни про чинність, тому що забули про це, коли ухвалювали закон.

Друга відмінність, про що хотіла сказати, це те, що якщо пів року тому в Європейській комісії, коли ми мали зустріч і нам говорити, ну, от Закон "Про дошкільну освіту", DG NEAR говорив, департамент, який відповідає за Ukraine Facility, говорив, ну? ми ухвалили його, що воно ухвалене. Департамент, який відповідає за євроінтеграцію, говорить: ні, ні, це взагалі не відповідає євроінтеграції, вам треба буде вносити зміни для того, щоб це було відповідно до права ЄС.

Зараз змінилася парадигма, і те, що ми чуємо від Європейської комісії, ті закони, які ухвалюються на виконання саме Плану України для Ukraine Facility, вони вже мають відповідати євроінтеграційним нашим зобов'язанням, тобто директивам, регулюванням і так далі. Це дещо ускладнює процес. Тому що, наприклад, там поданий законопроект і ухвалений в першому читанні про публічні закупівлі, який вже був озвучений, або зараз поданий законопроект про реформу залізниці, вони не відповідають директивам ЄС. І нам не зарахують їх, тобто принаймні те, що ми як громадськість чуємо від Європейської комісії, якщо вони не будуть відповідати.

Це ускладнює процес підготовки, це ускладнює процес ухвалення. І тому, от ми дивимося навіть про законопроект по публічним закупівлям, ухвалений в першому читанні у вересні, ми досі не маємо тексту до другого

читання, тому що досі йдуть розмови, як його, в принципі, привести у відповідність. І це важливо.

Якщо говорити... Тобто, в принципі, ми якраз зосереджуємося саме в цьому моніторингу, щомісячні презентації онлайн, раз на квартал ми виходимо в офлайн, і ми зараз беремо постійно якусь тему гарячу, яку ми вважаємо гарячою, тобто для того, щоб дискутувати. В січні ми говорили про реформу публічних інвестицій, бо вона є важливою і для МВФ, і для ЄС, саме для наших зобов'язань, а завтра ми будемо говорити про незалежність НКРЕКП, те, що теж є дуже важливим для того, щоб ми залишалися стійкими і сталими.

Але водночас ми проводимо активну, тобто моніторинг того, що відбувається в 2 Pillar. Ми в результаті... тобто те, що відбувається з іншими питаннями по першому. Але те, що хотілося просто зазначити, що досі немає механізму надання фінансування місцевим бюджетам, те, що прописано в Pillar 1, що 20 відсотків грантів, тобто 1 мільярд євро має бути витрачений на місцеві бюджети. Іде дискусія, яким чином це зробити.

По Pillar 2 питання залишається відкритим, з приводу того, як будуть фінансуватися ці 20 відсотків "зелених" проєктів. Тому що знову ж таки, напевно, нам як Україні варто визначити "зелені" критерії, "зелені" проєкти, що це таке. Тому що інакше МФО користується своїми, скажімо так, вимогами, і вони іноді можуть не відповідати тому, що би ми очікували, особливо коли ми говоримо про bill big better, про ці всі механізми, які нам потрібні на майбутнє.

І ще один ризиковий фактор, який ризиковий, індикатор, який я не оголосила, по-моєму, про нього забула, да, це кадровий склад вищого антикорсуду. Нам його треба було зробити до кінця березня, і це виглядає як просто нереалістичним.

На цій сумній ноті я, напевно, зараз закінчу. Якщо будуть питання, я можу відповідати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую дуже. Це не сумна нота, а, мені здається, це нормальний процес, це не прогулянка в парку, як би, тому це все абсолютно природно.

Щодо Закону "Про публічні закупівлі". Да, абсолютно ми... час від часу теж нас питають, який там статус. Там, справді, йдуть дискусії насправді не лише про приведення у відповідність, а взагалі про подальше бачення тих самих публічних закупівель та їх процесів, тому що ми бачимо, що вже сьогодні, наприклад, Євросоюз, обговорюючи питання Ву European, починає дискутувати над процедурами, які у нас уже закладені. Я говорю про ту саму локалізацію. І виходить, що вже, можливо, через пів року воно і не буде протирічити, але це залежить. Ну це живий процес, це нормально, тут абсолютно конструктивно це все відбувається.

Дякую дуже за презентацію. Пані Олександра, підтверджую, що це напевно один із найбільш якісних продуктів моніторингових, які ми отримали як комітет по моніторингу економіки України. Дуже вам дякую і за цю роботу. Це справді дуже цінно.

БЕТЛІЙ О. Можна я одне слово скажу? Рекламна пауза, називається, нашого моніторингу. У нас зараз 100 слайдів, тобто кожний індикатор у нас описаний на окремому слайді для того, щоб пояснити, що це таке. Тому просимо читати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Супер. Супер. Я думаю, що ми всі посилання, там і матеріали розповсюдимо після цього саме для учасників слухань. Дякую ще раз, пані Бетлій.

У нас, колеги, я бачу кілька рук піднятих. Давайте почнемо з Людмили Анатоліївни Буймістер. Будь ласка.

БУЙМІСТЕР Л.А. Дякую, пане голову. Вітаю, колеги. Я, по-перше, дякую за таку дійсно дуже якісну моніторингову роботу, яка була зроблена,

яка насправді відображає якість тієї роботи, яку ми як парламент і як комітети парламентські робимо. Це дуже важливо, щоб ми постійно за цим слідували.

Я тут почула свою, мабуть, найболючішу тему для мене, це тема незалежних регуляторів. НКРЕКП вже був вказаний у проблемних питаннях щодо в принципі виконання індикаторів, які вкрай важливі, насправді важливі для того, щоб у нас нормально функціонувала економіка, адже енергетика, як ми всі знаємо, це основа економіки. У нас насправді є подібна проблема з іншими регуляторами. Я тут, на жаль, просто не почула ще один індикатор, якого не було, по-моєму, в Ukraine Facility, але він був у вимогах Міжнародного валютного фонду, щодо реформування Антимонопольного комітету України.

Як вам відомо, я є автором першої реформи Антимонопольного комітету, яка була ще в 2020 році зареєстрована у Верховній Раді, це була величезна така комплексна реформа, яку ми писали зокрема за допомогою наших партнерів і друзів з Federal Trade Commission Сполучених Штатів, які з нами дуже активно ділилися своїм досвідом, і, на превеликий жаль, потім ця реформа не була, скажімо так, цілісно підтримана, а була підтримана виключно частково. Ми дійсно збільшили повноваження Антимонопольного комітету, зміцнили його спроможність на виконання тих чи інших рішень чи дій, але ми так і не дійшли з вами до того, аби виконати головний критерій – це основні критерії незалежності Регулятора. І по факту ми маємо з Антимонопольним комітетом таку ж саму проблему, як і з НКРЕКП, ця проблема є... вона дуже складна з юридичної точки зору зокрема тим, що у нас не все правильно і грамотно відображено в Конституції України. Але знову ж таки ми з колегами, коли розглядали проблематику АМКУ, намагалися все ж таки навіть в рамках діючої Конституції України зробити ці процедури незалежними. І, зокрема, я говорю про процедури призначення голови і державних уповноважених та звільнення голови і державних уповноважених АМКУ.

Насправді питання майже ідентичні щодо НКРЕКП і щодо АМКУ. Я думаю, що ми стикнемося з тими самими питаннями при реформуванні Укрзалізниці, яка насправді повинна стати таким регулятором у сфері залізничних перевезень, а не бути оператором пасажирських чи вантажних перевезень, в тому числі залучаючи інвестиції інших країн і компаній, в тому числі приватних, так, як це відбувається зараз на європейському ринку. Тому з мого боку є така пропозиція, можливо, ми би розглянули, дійсно, єдині підходи до цих органів, тому що взагалі система незалежних регуляторів, моя мрія була внести зміни до Конституції і виписати окремою статтею в Конституції незалежних регуляторів. На жаль, зараз під час воєнного стану це неможливо. Але знову ж таки ми не можемо говорити про об'єктивне там якесь регулювання енергетичної сфери без регулювання конкуренції, в тому числі в цій же самій енергетичній сфері. А ми, як знаємо, у нас державна компанія "Енергоатом", на сьогодні це 70 відсотків енергетики української, і тут нам одне без одного просто не обійтись. Тому я завжди звертаю увагу саме на цю реформу, яка насправді для економічного розвитку України є основоположною і найбільш такою важливою. Тому хотілося б при аналізі і майбутніх моніторингах, в тому числі бачити підкреслену цю сферу, сферу конкуренції економічної. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Людмила Анатоліївна. Дякую дуже і за ваш вклад, і за коментар.

Справді, дуже важливу тему підняли, і зареєстрований був буквально нещодавно законопроект по другому етапу антимонопольної реформи. Цей процес так само в повному узгодженні з нашими колегами з Європейського Союзу і з нашими колегами, власне, з Антимонопольного комітету відбувся. Це текст, який готували сторони разом. І я думаю, що найближчим часом почнуться щонайменше перші дискусії довкола цього другого етапу, довкола законопроекту. Тому що ті стейкхолдери, яких стосується цей законопроект уже сигналізують нам про необхідність починати якийсь діалог, тому що в

процесі узгодження з законодавством ЄС, звісно, законодавство України антикорупційне... антиконкурентне буде мінятися драматично. І це вплине на певні ринки, це вплине на певні баланси на цих ринках, це вплине на певні повноваження і ринкову силу тих чи інших гравців. Тому я сподіваюся і очікую, що в нас далі буде дуже плідна робота із нашими партнерами з Представництва ЄС, делегацією ЄС в Україні і з профільним нашим міністерством і, звісно, з незалежним регулятором. Дякую.

Справді, важлива тема, якщо буде можливість у наших шановних експертів з Інституту економічних досліджень і політичних консультацій моніторити і цей напрямок, ми будемо тільки раді насправді. Дякую.

БУЙМІСТЕР Л.А. Ну, і всім пропоную на підкомітеті так само це питання обговорювати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Отже, друзі і колеги, чи є ще у когось пропозиції і зауваження, застереження, бажання взяти слово, виступити, задати питання, покритикувати? Будь ласка.

ГОЛОС ІЗ ЗАЛУ. Щось пишуть в чаті.

ГОЛОВУЮЧИЙ. А я не бачу чатик, в мене не настільки гарний зір, в мене... Чи є щось? Роман Михайлович, нема нічого там? Ні. Повна ідилія. Повна ідилія, всі задоволені роботою, і всі, в принципі, знаходяться на одній сторінці. Я бачу, що щось там пишуть все-таки. А, "дякую за роботу". Ну, і чудово. Окей.

Добре. Тоді я думаю, що на цьому, Олексій Дмитрович, підведемо ризику, напевно, да? Я дуже вдячний і міністерству, особливо Олексію за роботу в цьому напрямку. Це, справді, реально важкий напрямок, надзвичайно відповідальний, тому що ви самі чули, скільки всього треба моніторити, одночасно коригувати, координувати і вникати. Це не лише

одна тема економічна, тут абсолютно величезна кількість питань. Тому, на мою думку, ви робите чудову роботу. Дуже вам дякую. Дякую за залучення парламенту в цей процес. Ми це дуже цінуємо, так само намагаємося бути більш корисними, ніж набридливими, сподіваюся, що в нас це виходить.

Так само, звісно, дякуємо делегації Європейського Союзу, пан Штефану. Дякую вашим колегам з Брюсселя, вони так само дуже helpful абсолютно, і дуже відкриті. Кожен раз, коли ми принаймні були от з Олексієм в Брюсселі на зустрічах Steering Committee Ukraine Investment Framework, то так само проводили дуже конструктивні діалоги. Нам, в принципі, вдавалося доносити позицію України. Єдине, де я би висловив певне побажання, певно, от саме від економічного блоку... Я не знаю, чи... Ви розумієте, так? Трішки.

У нас драматично змінюються драйвери української економіки. І ті ринки і ті індустрії, на які на сьогоднішній день накладені обмеження щодо фінансування, цілком можливо, будуть новими генераторами розвитку, генераторами прибутку. Тому ми не перший раз це говоримо публічно, не перший раз звертаємося з цим прохання: все-таки, можливо, бути не настільки жорсткими у обмеженні цих напрямків, а бути більш креативними. Ми готові до цього креативу разом з вами.

Ми чудово розуміємо, звідки це йде, звідки ці обмеження. Вони мають абсолютно логічний під собою фундамент, як би ґрунт, але світ так само не стоїть на місці. Ми бачимо, що йде еволюція того, як виглядає сучасна економіка, як вона виглядатиме в майбутньому. Тому, на мою думку, можна було би звернути увагу і подумати, яким чином ці драйвери так само включити в програму Ukraine Facility.

У мене все. Якщо є бажання взяти слово заключне у наших шановних членів уряду або у шановних представників делегації ЄС, я буду тільки радий.

СОБОЛЕВ О.Д. Я хотів би ще раз подякувати вам за роботу, і економічному комітету, і депутатам, і всі, хто сьогодні прийшли, збирались. Ну, це критично важливо, особливо для цього року. Є завдання і Президента, і Прем'єра, нам потрібно відкрити якомога більше розділів для вступу в ЄС. Український план – це невід'ємна частина цього процесу. І от ті індикатори, які є, нам потрібно їх виконувати. І дуже часто вони є підставою для складних внутрішньо українських дискусій. Тобто тема піднімається, закон буде проходити парламент, і навколо нього всі намагаються до чогось погодити. Іноді ці дискусії значно складніші, ніж вимоги в індикаторі вписані, і закони блокуються. Нам потрібно реально з парламентом знайти шлях для того, щоб ми і виконали те, що нам треба як українцям всередині, і в той же час виконали наші зобов'язання перед партнерами, щоб євроінтеграція далі йшла. І це залежить реально від народних депутатів. Тому дуже-дуже дякую вам за участь і небайдужість. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Пане Штефан, будь ласка.

ШТЕФАН ШЛЬОЙНІНГ. *(Виступ іноземною мовою)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Друзі, на цьому, напевно, все. Дякую також і Олександрі Бетлій, і всьому експертному середовищу за їх вклад великий у реалізацію цієї програми. Дякую Валентину Наливайченку за його доповідь. Дякую усім колегам із відповідного Комітету європейської інтеграції, хто підключився.

НАЛИВАЙЧЕНКО В.О. Дякуємо вам.

ГОЛОВУЮЧИЙ. А також народним депутатам і іншим членам громадського суспільства, хто був з нами на зв'язку.

Дуже дякую всім. Гарного вечора. Сподіваємось, що ми будемо виконувати свій План по Ukraine Facility так само достроково, як ми закінчили ці слухання. Дуже дякую всім. Гарного вечора.